

Warszawa, 28 czerwca 2002 r.

Opinia dotycząca sprawozdania z wykonania budżetu państwa w roku 2001 w części 22 - Gospodarka wodna

Ustawa budżetowa na 2001 r. została opracowana zgodnie z nową klasyfikacją budżetową wynikającą z rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 18 lipca 2000 r. w sprawie szczegółowej klasyfikacji dochodów i wydatków oraz przychodów i rozchodów. Z tego też względu analiza porównawcza wykonania dochodów i wydatków budżetowych za lata 2000 i 2001, z uwagi na nieporównywalność niektórych danych, jest utrudniona.

Dochody budżetowe

W ustawie budżetowej na 2001 r. określono dochody części 22 - *Gospodarka wodna* w wysokości 5.700 tys. zł. Zrealizowane dochody wyniosły 6.813,5 tys. zł i były wyższe w stosunku do ustawy budżetowej na 2001 r. o 1.113 5 tys. zł, czyli o 19,5%. W porównaniu do roku 2000 dochody te były nominalnie wyższe o 1,3%. Wyższe dochody niż zaplanowano w ustawie budżetowej na 2001 r. uzyskano w dziale 710 - *działalność usługowa*. Dochody te były wyższe o 1.049,8 tys. zł, tj. o 18,4%. Największe przekroczenie planu dochodów (o 219%) nastąpiło w rozdziale 71097 - *gospodarstwa pomocnicze*. Nieplanowane dochody w wysokości 63,7 tys. zł uzyskano w dziale 752 - *obrona narodowa*. Z uwagi na znaczne przekroczenia planu dochodów (dotyczy to przede wszystkim rozdziału 71097) planowanie dochodów w tym rozdziale należy uznać za niestaranne.

Tab. 1. Wykonanie dochodów budżetu państwa w 2001 r. w części 22 - Gospodarka wodna (w tys. zł)

Dzia ł	Rozdzia ł	Treść	Wykonanie za 2000 r.	Ustawa budżetowa 2001 r.	Wykonanie 2001 r.	% (6/5)
1	2	3	4	5	6	7
		DOCHODY OGÓLEM	6.723,3	5.700,0	6.813,5	119,5

710		Działalność usługowa		5.700,0	6.749,8	118,4
	71018	regionalne zarządy gospodarki wodnej		5.493,0	6.088,7	110,8
	71095	pozostała działalność		-	0,069	-
	71097	gospodarstwa pomocnicze		207,0	661,0	319,3
752		Obrona narodowa		-	63,7	-
	75212	pozostałe wydatki obronne		-	63,7	-

Wydatki budżetowe

W ustawie budżetowej na 2001 r. wydatki części 22 - *Gospodarka wodna* ustalono w wysokości 198.727 tys. zł. W ciągu roku budżetowego zostały one zwiększone decyzjami Ministra Finansów do wysokości 482.010 tys. zł. Zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 23 października 2001 r. w sprawie blokowania niektórych wydatków w budżecie państwa na rok 2001, dokonano w części 22 blokady wydatków na kwotę 19.696 tys. zł. Zrealizowane wydatki części 22 wyniosły 462.089 tys. zł, tj. 95,9% budżetu po zmianach, a przy uwzględnieniu blokady środków wykonanie wyniosło 99,95%. W porównaniu do 2000 r. wykonanie wydatków w roku 2001 było nominalnie wyższe o 13,1%. W części 22 w 2001 r. wydatki budżetowe realizowano w 4 działach:

- dział 600 - transport i łączność
- dział 710 - działalność usługowa
- dział 750 - administracja publiczna
- dział 752 - obrona narodowa.

Dział 600 - transport i łączność

W dziale 600 w roku 2001 zrealizowane wydatki wyniosły 130,3 tys. zł, co stanowi 66,2% planu. Z wydatków tych finansowane było utrzymanie wodnych przejść granicznych.

Dział 710 - działalność usługowa

W dziale 710 w roku 2001 zrealizowano wydatki w wysokości 457.524,3 tys. zł, tj. 95,9% budżetu po zmianach. Wydatki tego działu realizowane były w 4 rozdziałach:

71018 - regionalne zarządy gospodarki wodnej

71019 - państwowa służba hydrologiczno-meteorologiczna

71078 - usuwanie skutków klęsk żywiołowych

71095 - pozostała działalność.

W rozdziale 71018 (regionalne zarządy gospodarki wodnej) zrealizowano wydatki w wysokości 166.893,9 tys. zł, czyli 96,7% planu po zmianach oraz 100,02% planu po zmianach z uwzględnieniem blokady wydatków. Powyższe wydatki realizowało 7 regionalnych zarządów gospodarki wodnej. Przekroczenie planu wydatków po dokonaniu blokady nastąpiło w trzech jednostkach. W ocenie NIK było to działanie nielegalne i niegospodarne oraz stanowiło naruszenie dyscypliny finansów publicznych. Ponadto kontrola NIK wykazała inne działania nierzetelne i niegospodarne w RZGW w Gdańsku, RZGW w Warszawie oraz w RZGW w Gdańsku z siedzibą w Toruniu.

W rozdziale 71019 (państwowa służba hydrologiczno-meteorologiczna) wydatki zrealizowano w kwocie 17.777 tys. zł, czyli 100% planu po zmianach pomniejszonego o dokonaną blokadę. W ustawie budżetowej na 2001 r. nie planowano wydatków w rozdziale 71078 (usuwanie skutków klęsk żywiołowych). Decyzją Ministra Finansów wydatki w tym rozdziale zostały określone na kwotę 283.266,1 tys. zł, a zrealizowano je w wysokości 269.288,3 tys. zł, czyli 99,9% planu po zmianach pomniejszonego o blokadę wydatków. Środki w tym rozdziale zostały wydatkowane na współfinansowanie inwestycji wieloletnich, remonty i modernizację zbiorników wodnych oraz obiekty ochrony przeciwpowodziowej. W rozdziale 71095 (pozostała działalność) plan wydatków na 2001 r. wynosił 3.805 tys. zł. W ciągu roku budżetowego plan wydatków został zmniejszony do kwoty 3.579,7 tys. zł. Wydatki te zrealizowano w 99,6% planu po zmianach pomniejszonego o dokonaną blokadę wydatków.

Dział 750 - administracja publiczna

Wydatki w dziale 750 - *administracja publiczna* zostały zwiększone w ciągu roku budżetowego z 4.071 tys. zł do wysokości 4.087,5 tys. zł. Wydatki wykonano w wysokości 3.918,5 tys. zł, tj. 95,9% budżetu po zmianach oraz 99,8% planu po zmianach z uwzględnieniem blokady wydatków. Wydatki w tym dziale realizowano w następujących rozdziałach:

75000 - integracja z Unią Europejską

75001 - urzędy naczelnych i centralnych organów administracji rządowej

75064 - współpraca naukowo-techniczna z zagranicą

75095 - pozostała działalność

W rozdziale 75000 (integracja z UE) realizowane wydatki wyniosły 54,8 tys. zł, co stanowi 97,8% planu. Wydatkowane środki przeznaczone zostały na ekspertyzy, tłumaczenia aktów prawnych oraz zagraniczne podróże służbowe. W rozdziale 75001 (urzędy naczelnych i centralnych organów administracji rządowej) zaplanowano wydatki w wysokości 3.110 tys. zł, a w ciągu roku zwiększono je do kwoty 3.126 tys. zł. Kwota ta została zrealizowana w 95,6%, a po dokonaniu blokady wydatków wykonanie wyniosło 99,9%. W ramach tego rozdziału finansowane były m.in. wynagrodzenia wraz z pochodnymi.

W rozdziale 75064 (współpraca naukowo-techniczna z zagranicą) zaplanowano wydatki w wysokości 860 tys. zł, a w ciągu roku budżetowego zwiększono je do wysokości 869,5 tys. zł. Wykonane wydatki wyniosły 864,8 tys. zł, tj. 99,5% planu po zmianach. W ramach tych wydatków największy udział stanowiły składki do organizacji międzynarodowych (58,4%). Kontrola NIK wykazała nieprawidłowości dotyczące błędnego klasyfikowania wydatków na opłacanie składek międzynarodowych.

Wydatki rozdziału 75095 (pozostała działalność) zostały zmniejszone w ciągu roku z wysokości 45 tys. zł do wysokości 35,5 tys. zł, z czego blokada wyniosła 24,7 tys. zł. Wydatki te zostały wykonane w 30,4% planu po zmianach, a po dokonaniu blokady ich wykonanie wyniosło 100%. Z wydatków tych finansowane były opinie i ekspertyzy oraz krajowe podróże służbowe.

Tab. 2. Wykonanie wydatków budżetu państwa w 2001 r. w części 22 - Gospodarka wodna (w tys. zł)

Dzia ł	Rozdzia ł	Treść	Wykonanie za 2000 r.*	Ustawa budżetowa 2001 r.	Budżet p zmianac 2001 r.
1	2	3	4	5	6
		WYDATKI OGÓŁEM	408.716,3	198.727,0	482.009
600		Transport i łączność		197,0	197
	60031	przejścia graniczne		197,0	197
710		Działalność usługowa		193.943,0	477.209
	71018	regionalne zarządy gospodarki wodnej		172.361,0	172.550
	71019	państwowa służba hydrologiczno-meteorologiczna		17.777,0	17.813
	71078	usuwanie skutków klęsk żywiołowych		0	283.266
	71095	pozostała działalność		3.805,0	3.579
750		Administracja publiczna		4.071,0	4.087
	75000	integracja z Unią Europejską		56,0	56
	75001	urzędy naczelnych i centralnych organów administracji rządowej		3.110,0	3.126
	75064	współpraca naukowo-techniczna z zagranicą		860,0	869
	75095	pozostała działalność		45,0	35
752		Obrona narodowa		516,0	516
		pozostałe wydatki obronne		516,0	516

* łącznie z wydatkami nie wygasającymi

Ustawa budżetowa na 2001 r. została opracowana zgodnie z nową klasyfikacją budżetową wynikającą z rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 18 lipca 2000 r. w sprawie szczegółowej klasyfikacji dochodów i wydatków oraz przychodów i rozchodów. W związku z tym dane dotyczące wykonania dochodów i wydatków budżetu państwa według działów w roku 2001 nie są porównywane z danymi dotyczącymi wykonania dochodów i wydatków budżetu w roku 2000. Dlatego więc dane dotyczące wykonania dochodów i wydatków w 2001 r. porównano z wykonaniem roku 2000 tylko dla części 22 ogółem.

Dział 752 - obrona narodowa

Wydatki w dziale 752 (obrona narodowa) ustalono w ustawie budżetowej na 2001 r. w wysokości 516 tys. zł i w ciągu roku budżetowego nie uległy zmianom. Wydatki zrealizowano w 100% planu. Ze środków tych sfinansowano remont barek oraz obsługę baz postojowych.

Zobowiązania

Zobowiązania ogółem na koniec grudnia 2001 r. wyniosły 10.158 tys. zł, co oznacza znaczny spadek zobowiązań (o 73,7%) w porównaniu ze stanem na koniec grudnia 2000 r. W roku 2001 nie powstały zobowiązania wymagalne. W porównaniu do wykonania 2000 r. znacznie spadły również zobowiązania z tytułu nieterminowej płatności (o 99,9%). W ocenie NIK było to działanie gospodarne. Największe zobowiązania powstały w RZGW Warszawa, RZGW Wrocław oraz RZGW Kraków.

Zakłady budżetowe, gospodarstwa pomocnicze, środki specjalne

W części 22 w 2001 r. funkcjonowały następujące formy organizacyjno-prawne: 1 zakład budżetowy, 6 gospodarstw pomocniczych i 5 środków specjalnych. Ich działalność w roku 2001 nie była dotowana. Dochody powyższych form organizacyjno-prawnych w 2001 r. wyniosły 20.643 tys. zł i były niższe o 6,7% od kwoty planu po zmianach. Ich wydatki wyniosły 21.194 tys. zł i były niższe o 0,7% od kwoty planu po zmianach. W porównaniu do 2000 r. wykonanie wydatków było niższe o 34,5%. Wpłaty do budżetu wyniosły 661 tys. zł, co oznacza wzrost o 82,6% w stosunku do wpłat dokonanych w 2000 r. W roku 2001 Zakład Budżetowy Budownictwa wodnego w Puławach poniósł stratę na prowadzonej działalności w wysokości 1.652 tys. zł. Decyzją Ministra Środowiska Zakład został postawiony w stan likwidacji.

Wydatki majątkowe

W ramach wydatków majątkowych realizowane były w 2001 r. w dziale 710 - *działalność usługowa* m.in. inwestycje wieloletnie ujęte w załączniku 7 do ustawy budżetowej na 2001 r. oraz zadania w ramach planu inwestycyjnego jednostek i zakładów budżetowych.

Inwestycje wieloletnie

Ze środków Banku Rozwoju Rady Europy oraz towarzyszących im środków budżetowych finansowane były dwie inwestycje wieloletnie: zbiorniki wodne Topola oraz Kozielno na Nysie Kłodzkiej. Na budowę zbiornika wodnego Topola w 2001 r. przeznaczone zostały środki w wysokości 33.579 tys. zł, a wydatkowano kwotę 32.159 tys. zł. W przypadku zbiornika Kozielno przeznaczono środki w wysokości 59.029 tys. zł, natomiast ich wykonanie wyniosło 52.932 tys. zł. Pozostałe środki (różnica pomiędzy planem po zmianach a wykonaniem) zostały zablokowane zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 23 października 2001 r. w sprawie blokowania niektórych wydatków w budżecie państwa na rok 2001. Oba zbiorniki miały być ukończone w roku 2001. Jak wynika ze sprawozdania z wykonania budżetu państwa ich budowa nie została w roku 2001 zakończona i zadania te będą kontynuowane w roku 2002.

Niektóre z inwestycji wieloletnich finansowane było w roku 2001 ze środków Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (stopień wodny Smolice, zbiornik wodny Świnna Poręba, zbiornik wodny Wióry, jaz Lipki oraz stopień wodny Malczyce). Łącznie na te inwestycje uzyskano środki z NFOŚiGW w wysokości 45.000 tys. zł. Ponadto z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony środowiska i Gospodarki Wodnej w Kielcach pozyskano 5 mln na budowę zbiornika Wióry. W sierpniu 2001 r. zakończona została budowa zbiornika wodnego Sosnówka na potoku Czerwonka.

Łącznie na inwestycje wieloletnie zaplanowano środki w wysokości 160.553 tys. zł (środki pochodzące z kredytu BRRE wraz ze środkami towarzyszącymi i NFOŚiGW i WFOŚiGW w Kielcach), natomiast uruchomiono środki w wysokości 126.317,7 tys. zł, czyli 78,7% planu. Niskie wykonanie nakładów na realizację inwestycji wieloletnich spowodowało, że stopień zaawansowania rzeczowego tych inwestycji niewiele wzrósł w porównaniu do roku poprzedniego. Zdaniem NIK dalsze ograniczenia uruchamiania planowanych środków na finansowanie inwestycji wieloletnich stwarza zagrożenie ewentualnego powstania zobowiązań wymagalnych oraz terminowego oddania inwestycji do użytku.

Pozostałe wydatki majątkowe

W ramach pozostałych wydatków majątkowych finansowane były następujące inwestycje: kanał Ulgi w Opolu, dokończenie budowy i usuwanie skutków powodzi na Polderze Buków, obiekty ochrony przeciwpowodziowej miasta Kędzierzyn-Koźle. Plan po zmianach inwestycji budowa kanału Ulgi w Opolu wyniósł 48.059 tys. zł, a wykonanie wydatków 41.887 tys. zł. Na pozostałą kwotę dokonano blokady. Na dokończenie budowy i usuwanie skutków powodzi na Polderze Buków przeznaczono środki w wysokości 36.766 tys. zł, natomiast wykonanie wyniosło 23.193 tys. zł. Wydatki stanowiące różnicę pomiędzy planem po zmianach a wykonaniem wydatków nie wygasają z upływem roku budżetowego. Na ochronę przeciwpowodziową miasta Kędzierzyn-Koźle przeznaczono wydatki w kwocie 1.750 tys. zł, a ich wykonanie wyniosło 1.640 tys. zł. Nie wykorzystana kwota zostanie zwrócona do budżetu państwa.

Zatrudnienie i wynagrodzenia w jednostkach budżetowych

Przeciętne zatrudnienie w 2001 r. było wyższe w porównaniu do 2000 r. o 1,8%. W porównaniu do roku 2000 przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto wzrosło w 2001 r. o 5,8%. Wydatki na wynagrodzenia były niższe o 16,9 tys. zł od wydatków przewidywanych planem po zmianach. NIK pozytywnie oceniło gospodarowanie środkami na wynagrodzenia.

Podsumowanie

Dochody w roku 2001 w części 22 - *Gospodarka wodna* wykonano w wysokości o 19,5% wyższej niż było to zaplanowane w ustawie budżetowej na 2001 r. Największe przekroczenie planu dochodów nastąpiło w dziale 710 - *działalność usługowa* w rozdz. 71097 - *gospodarstwa pomocnicze* (o 219%). Planowanie dochodów w tym rozdziale należy uznać za niestaranne.

Oceniając wykonanie budżetu państwa należy stwierdzić, że wydatki w części 22 nie mogły być w pełni zrealizowane z uwagi na dokonanie blokady środków w wysokości 19.696 tys. zł. Wydatki ogółem części 22 zrealizowane zostały w 95,9% budżetu po zmianach, a przy uwzględnieniu blokady środków w 99,95%. Najniższe wykonanie wydatków wystąpiło w dziale 600 - *transport i łączność* (66,2% planu). Bez uwzględnienia dokonanej blokady środków najniższe wykonanie wydatków

odnotowano w rozdziale 75095 - *pozostała działalność*, tj. 30,42% budżetu po zmianach. W roku 2001 w części 22 powstały zobowiązania dla budżetu państwa w wysokości 10.158 tys. zł, co w porównaniu ze stanem na koniec grudnia 2000 r. oznacza spadek zobowiązań o 73,7%. W roku 2001 nie powstały zobowiązania wymagalne. Znacznie spadły również zobowiązania z tytułu nieterminowej płatności (o 99,9%).

W gospodarce pozabudżetowej w roku 2001 odnotowano mniejsze dochody o 6,7% w stosunku do planu po zmianach oraz mniejsze wydatki o 0,7%. Wpłaty do budżetu z tytułu prowadzenia gospodarki pozabudżetowej były w 2001 r. wyższe o 82,6% w porównaniu do wpłat dokonanych w 2000 r.

Na inwestycje wieloletnie uruchomione zostały środki w wysokości 126.317,7 tys. zł, tj. 78,7% planu. Niskie wykonanie nakładów na realizację inwestycji wieloletnich spowodowało, że stopień zaawansowania rzeczowego tych inwestycji niewiele wzrósł w porównaniu do roku poprzedniego.

W roku 2001 w porównaniu do roku 2000 wzrosło nieznacznie przeciętne zatrudnienie (o 1,8%), a przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto o 5,8% (nominalnie). W stosunku do wydatków przewidzianych planem po zmianach wydatki na wynagrodzenia były niższe o 16,9 tys. zł.

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie oceniła wykonanie budżetu państwa w części 22 - gospodarka wodna, mimo stwierdzonych istotnych nieprawidłowości, nie mających jednakże zasadniczego wpływu na wykonanie budżetu.

Sporządziła: Elżbieta Berkowska